

Ook bij natuursteen geldt: mengen voor gebruik

Er bestaan nogal wat regels voor natuursteen. Sommige zijn redelijk en andere redelijk ver gezocht. De regels die Moeder natuur ons oplegt, mogen we echter nooit uit het oog verliezen. Zo heeft elke natuursteensoort eigen karakteristieken, waarvan de meeste esthetisch van aard zijn. Maar wanneer spreekt men van aanvaardbare kenmerken?

TEKST: GEERT LEGEIN (FEBENAT)
FOTO'S: STONE + MICHEL OPREY & BEISTERVELD

UNIEKE KENMERKEN

Elk natuurlijk materiaal heeft specifieke eigenschappen die het product uniek maken. Weren en leeftijdsringen in hout of aders, kristallen en fossielen in natuursteen. Voor natuursteen benoemt men nog andere bijzondere structuurkenmerken. Men erkent nog stylolieten, verweringszones, geode, holte, witte vlekken, fossielen, kleurschakeringen en nagels. Sommige van deze kenmerken kunnen schade veroorzaken. De beschrijving van deze kenmerken kan men terugvinden in de Technische Voorlichting (TV) 220 van het WTCB, met precieze criteria die enkel gelden voor de Belgische Blauwe Hardsteen of 'Petit Granit'.

Het spreekt voor zich dat wanneer er risico op schade is door bijvoorbeeld een open holte of ader die vocht opneemt dit materiaal niet wordt gebruikt voor bepaalde toepassingen. Maar regels en afmetingen opleggen voor andere kenmerken zoals witte aders en fossielen gaat wel heel erg ver. Vooral omdat het een esthetisch aspect is. Bepaalde materialen zoals Rouge Alicante of Emperador bevatten niet enkel veel aders en witte vlekken, ook de grootte varieert. De consument is een leek en moet dus op de hoogte gebracht worden van deze specifieke eigenschappen. Dit doet men best door referentiestalen beschikbaar te stellen.

REFERENTIESTAAL

Stalen zijn altijd een oud zeer geweest. Wanneer zijn deze representatief?

'Voor natuursteen met een zekere heterogeniteit qua kleur of uitzicht, verwijst de TV nr. 213 naar de norm NBN EN 771-6 voor het vooropstellen van een 'contractueel staal' bestaande uit drie proefstukken waarvan er één een gemiddeld uitzicht vertoont terwijl de twee andere de uiterste verschillen aangeven.' (Uit: WTCB, Oplevering van natuursteen 2011/02.11)

Consumenten hebben meestal een bepaald verwachtingspatroon. Als leek gaat men met een andere bril naar een staal kijken dan wanneer een vakman dit doet. Perceptie, dus. Hoe meer verschillende stalen men beschikbaar stelt, des te representatiever de steen wordt voorgesteld. Bij de keuze van natuursteen moet men toch altijd in het achterhoofd houden dat variaties en kleurverschillen nu eenmaal inherent zijn aan een dergelijk materiaal.

Voor heterogene materialen blijft een 'contractueel staal' soms onvoldoende. Pas het contractueel staal bijvoorbeeld toe bij een Peacock leisteen en je zal zien dat twee kleine stalen en één groot nog steeds niet representatief zijn. Een contractueel staal gebruikt men best bij materiaalkeuze voor grote project.

VARIATIE IN DE PRESENTATIE

De beste manier om de variatie in een natuursteen te tonen is deze te presenteren in grote vlakken. Iedereen kent het stalenrekje met één steen per slot en verschillende stenen per rekje. Een dergelijk presentatiemeubel kan zeker helpen bij het kiezen van een kleur, vooral

dan bij homogene materialen, maar daar stopt het ook. Zelfs in homogene materialen zijn mineraalconcentraties te vinden die met één staal niet altijd weergegeven worden. En zoals we reeds weten is het verwachtingspatroon en de perceptie van de klant een factor die men niet zomaar kan negeren. Wie natuursteenmaterialen in een displayschuif laat zien, zorgt er dan ook best voor dat er voldoende variatie in de getoonde stalen zit. Toon met andere woorden niet de meest egale stukken. Immers, een goed geïnformeerde klant telt voor twee!

PLATEN KIEZEN

Meer en meer toonzaalhouders presenteren hun natuursteenproducten als vloerbekleding in verschillende vloerdelen. Het voordeel hiervan is dat na reiniging en onderhoud de uiteindelijke natuurlijke look en het patina van de natuursteen goed zichtbaar is. Besef dan ook dat het materiaal dat uit de krat of kist komt afwijkt van dit uitzicht omdat dit nog niet 'gebruikt' werd. Wie over voldoende presentatieruimte beschikt, doet best hetzelfde voor de outdoor materialen. Natuursteen buiten is onderhevig aan weer, wind en UV-stralen. Een toonpark,

binnen en/of buiten, is zonder twijfel het beste referentiestaal dat een natuursteenhandelaar kan bieden.

Voor maatwerk in natuursteen is het aan te raden dat de particulier of architect de platen bij natuursteenbewerker of groothandel gaat bekijken en er zelf één of meerdere uitkiest. Houd er wel rekening mee dat deze platen verticaal opgesteld staan, dat er een andere lichtbron aanwezig is en dat er soms een stoflaag op de plaat kan liggen. In geval een keukenblad met rugwand heeft men dan verschillende lichtinvallen en staan werkblad en rugwand onder een hoek. Dit heeft allemaal invloed op de perceptie van de klant.

CONTROLE VOOR PLAATSING

Enmaal de keuze is gemaakt, dient het materiaal uiteraard nog geleverd en geplaatst te worden. Voor vloertegels gelden bepaalde voorschriften opdat alles goed zou verlopen. Het is raadzaam alle tegels in één keer te laten leveren op de werf omdat deze voor de plaatsing nog gemengd moeten worden. Iets wat bij natuursteen nog te vaak over het hoofd wordt gezien. Indien er niet kan gewacht

worden omdat tussen de verschillende leveringen soms dagen of weken zitten, kies dan die locaties die al gevloerd kunnen worden en achteraf niet meer in aanraking zullen komen met een nieuwe lading tegels.

Kijk ook steeds goed na of de levering klopt en of die overeenkomt met de bestelde materialen. Wanneer een beroep wordt gedaan op een externe vloerder, zorg er dan zeker voor dat bij ontvangst van de levering iemand aanwezig is die de natuursteen mee heeft gekozen. De vloerder weet immers niet wat precies is besteld maar heeft wel een verantwoordelijkheid en meldingsplicht als er iets niet zou kloppen. Het is echter niet aan de plaatser om zijn esthetische voorkeur toe te passen in het tegelwerk. Contact tussen vloerder en bouwheer gebeurt best al voor de keuze van de vloerbekleding. Een professionele vloerder weet hoe hij moet omgaan met verschillende types natuursteen en zal ook zijn zeg hebben in de opbouw van de ondergrond. Een tegel dient namelijk best geplaatst te worden met een dubbele verlijming, maar niet alle steensoorten komen daarvoor in aanmerking. Een symbiose tussen uitvoerder en voorschrijver is daarom zeker geen overbodige luxe.

ACCEPTATIECRITERIA

Tegels die kleine mankementen vertonen -zoals hoekjes die afgebroken zijn, putjes of kleine scheurtjes- moet de vloerder versnijden zodat deze gebruikt kunnen worden tegen randen of zelfs op plaatsen waar vast meubilair komt te staan. De hoeveelheid te versnijden tegels is afhankelijk van de geometrie van een kamer. Indien de afmetingen mooi uitkomen (formaat tegel ten opzichte van formaat kamer) komt dit neer op ongeveer 10% van het totaal aantal benodigde tegels. In het andere geval kan dit oplopen tot 20%. Gebruik dus steeds tegels met een klein mankementje om te verzagen. Nog al te vaak liggen de slechtste tegels in het midden van de vloer.

Het WTCB werkt momenteel aan de uitbreiding van acceptatiecriteria voor natuursteen. Houd dus zeker Polycaro in de gaten voor verdere berichtgeving daaromtrent. Febenat werkt mee aan de inhoud en zal dus ook in deze de natuursteen ten volle blijven verdedigen.